

Jak (ne)vychovat kvalitního absolventa chemického inženýrství

M. Jahoda
VŠCHT Praha, Ústav chemického inženýrství

České školy nepřipravují studenty na praxi.
Firmy mají problém vybrat si z absolventů.

Hospodářské noviny, 20. 10 .2015

Panelová diskuse v Ostravě:
Budoucností průmyslu v regionech jsou inovace

Požadavky na absolventa technického oboru

- solidní teoretické základy,
- schopnost řídit projekty,
- zkušenosti z praxe,
- kreativita,
- technický nadhled,
- analyzovat potřeby trhu,
- schopnost kolektivní práce,
- znalost angličtiny (+ další jazyky)

Požadavky na absolventa chemického inženýrství

bakaláři

- absolventi získají základní znalosti z matematiky, fyziky, chemie a biologie, které jim umožňují pochopit jevy, které se vyskytují v oblasti chemického inženýrství
- znají základní principy chemického inženýrství, principy energetických, reakčních, transportních a separačních procesů
- jsou obeznámeni se základními principy metod měření a řízení
- identifikovat problém, definovat a navrhnout řešení při užití základních zákonů
- navrhnout základní postup pro výrobky a produkty podle určených požadavků
- užít literární a internetové zdroje pro získání informací o doporučených experimentálních postupech, fyzikálních, kinetických a termodynamických dat
- schopnost organizovat a řešit projekty
- schopnost kombinovat teorii a praxi s cílem analyzovat a řešit inženýrské problémy pomocí metod založených na základních zákonů

Požadavky na absolventa chemického inženýrství

navazující magistři

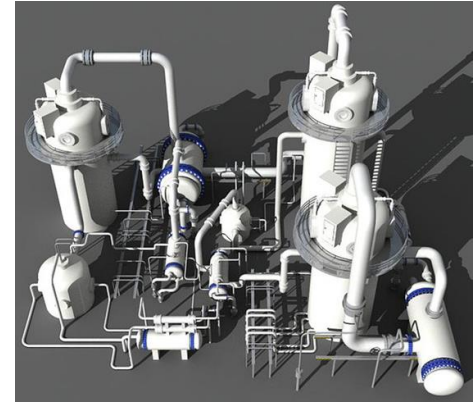
- absolventi získají rozsáhlé a hluboké znalosti matematiky, chemického inženýrství a dalších věd, umožňující jim provádět vědecké práce a zodpovědně jednat jak profesně, tak společensky
- schopnost sledovat vývoj ve svém oboru
- řešit a analyzovat problém, i když zadání je neúplné nebo nestandardní
- shrnout a formulovat složité problémy z nových nebo rozvíjejících oblastí chemického inženýrství
- uplatňovat inovační metody při řešení problémů
- rozvoj návrhů a řešení problémů, včetně nestandardních problémů
- vývoji nových výrobků, zařízení, procesů nebo metod
- schopnost pracovat se složitými a neúplnými informacemi, rozpoznat rozdíly a řešit je
- aplikace vědeckého přístupu při řešení chemicko-inženýrského problému
- samostatně plánovat teoretickou a experimentální práci

Kdo je absolventem „chemického inženýrství“?

6/30

Z historie chemického inženýrství

- **1935 - 1945**
 - rozvoj měření a řízení aparátů
 - chemicko-inženýrská termodynamika
- **1945 - 1955**
 - aplikovaná reakční kinetika
 - rozvoj (design) chemických reaktorů
 - bezpečnost procesů
 - bioinženýrství
- **1955 - 1965**
 - dynamika procesů
 - užití počítačů pro měření a řízení
 - matematické modelování
- **1965 - 1995**
 - procesní inženýrství
 - zvětšování měřítka (scale-up)
 - materiálové inženýrství
 - energetické optimalizace, výtěžnost

- **1995 -**
 - mikro-nano měřítka
 - molekulární inženýrství
 - produktové inženýrství
 - palivové články
 - bioseparace
 - „lab-on chip“
 - ...

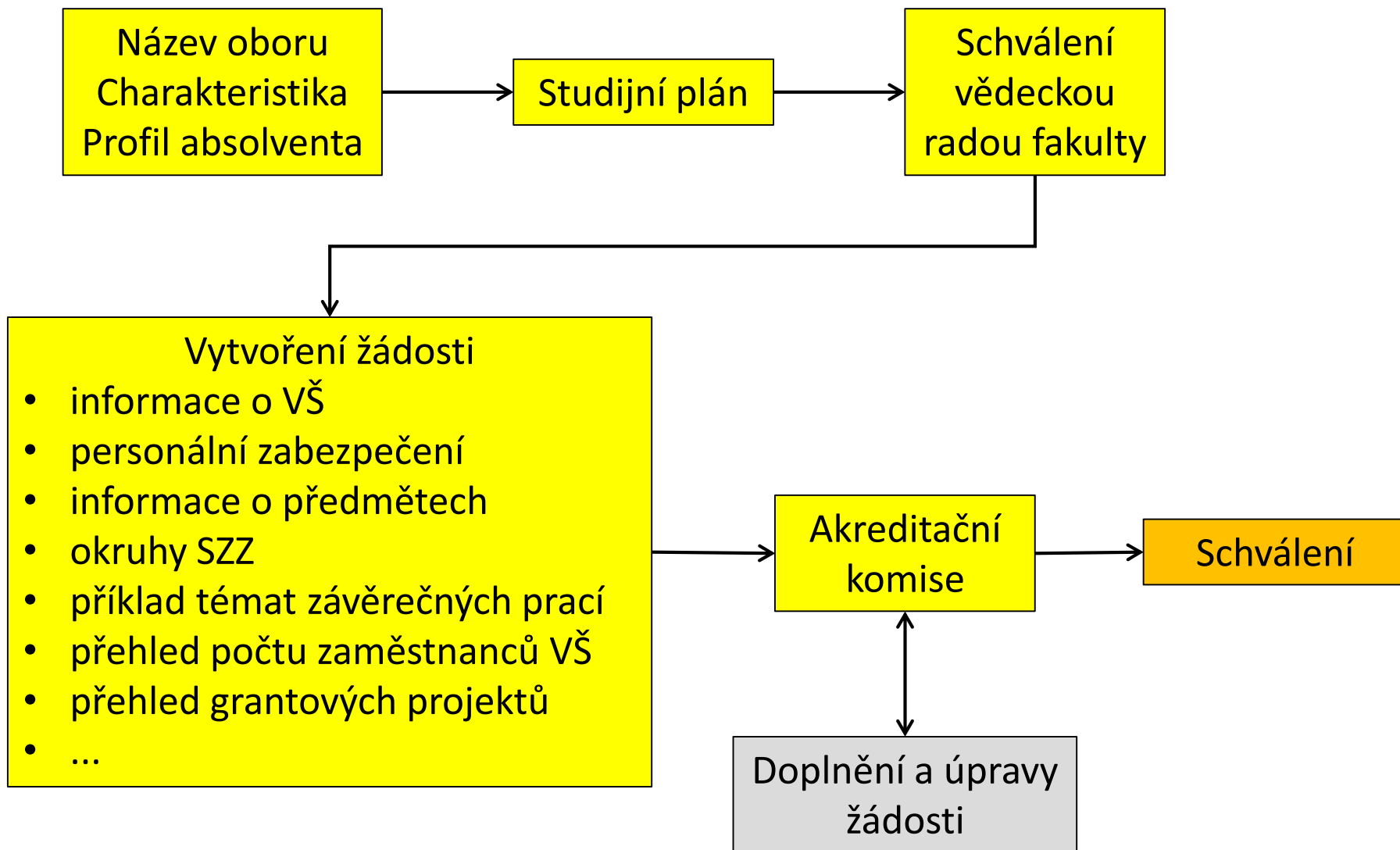
VŠ vzdělání chemických inženýrů

Na počátku je

AKREDITACE

studijního oboru

Postup při akreditaci

Studijní plán

"Naše škola poskytuje vzdělání ve 264 oborech, což považuji za velmi vysoké číslo. Protože nevíme, co naši absolventi v praxi nakonec dělají, zaměření studijních programů spíše nastřelujeme. Je to téma k zamyšlení," řekl Ivo Vondrák, rektor Vysoké školy Báňské v Ostravě.

Hospodářské noviny, 20. 10 .2015

Základ (6 semestrů)

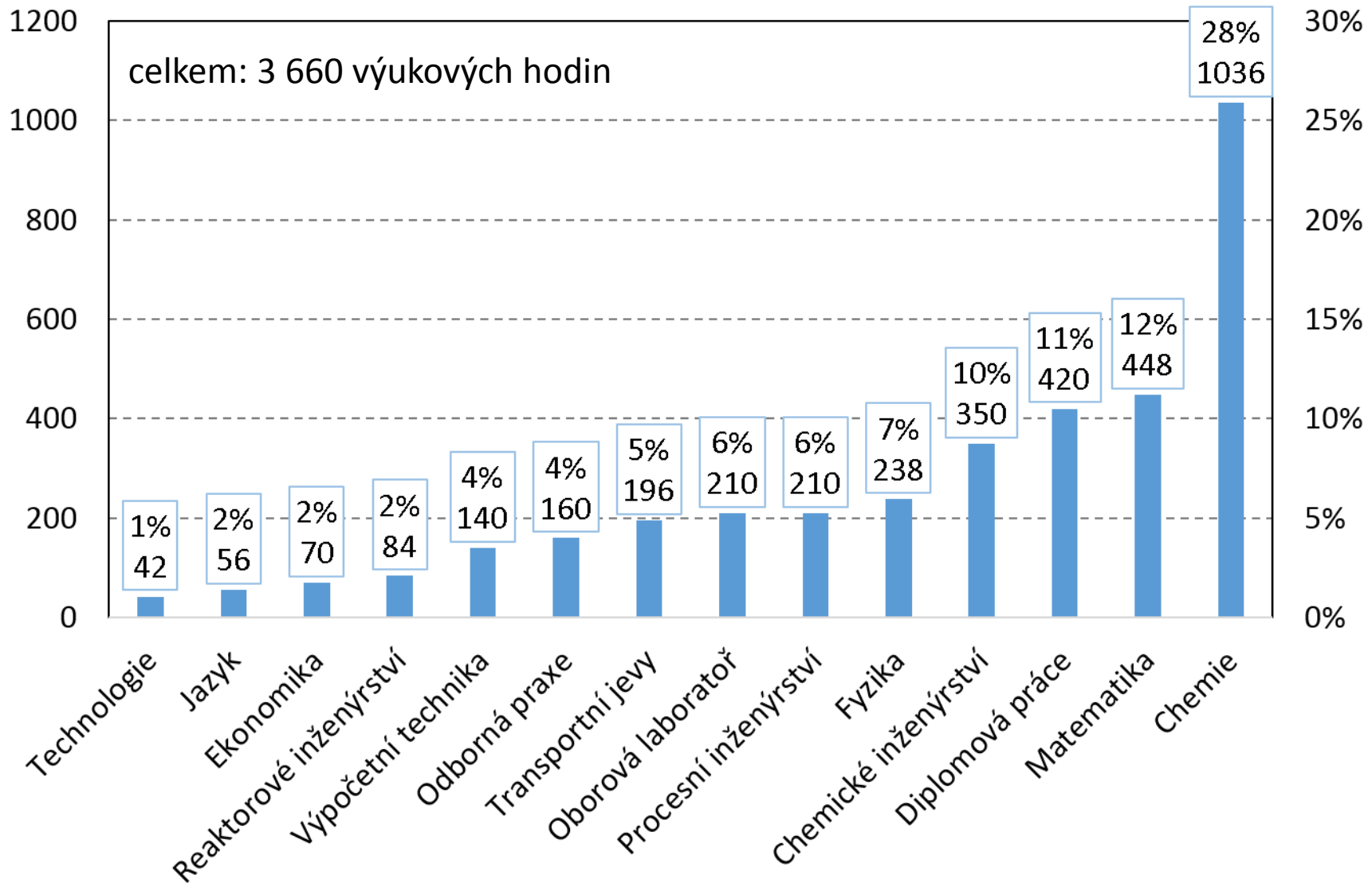
- matematika
- fyzika
- chemie (OACH, OCH, ACH)
- fyzikální chemie
- chemické inženýrství
- výpočetní technika
- ekonomika/management
- technologie
- bioinženýrství
- měření/řízení
- materiálové nauky
- jazyky

Specializace (4 semestry)

- transportní jevy
 - sdílení tepla
 - sdílení hmoty
 - proudění tekutin
- reaktorové inženýrství
- pokročilá matematika
- procesní inženýrství
 - procesní projekt
 - bezpečnost procesů
 - systémové inženýrství
- bioinženýrství
- odborná praxe

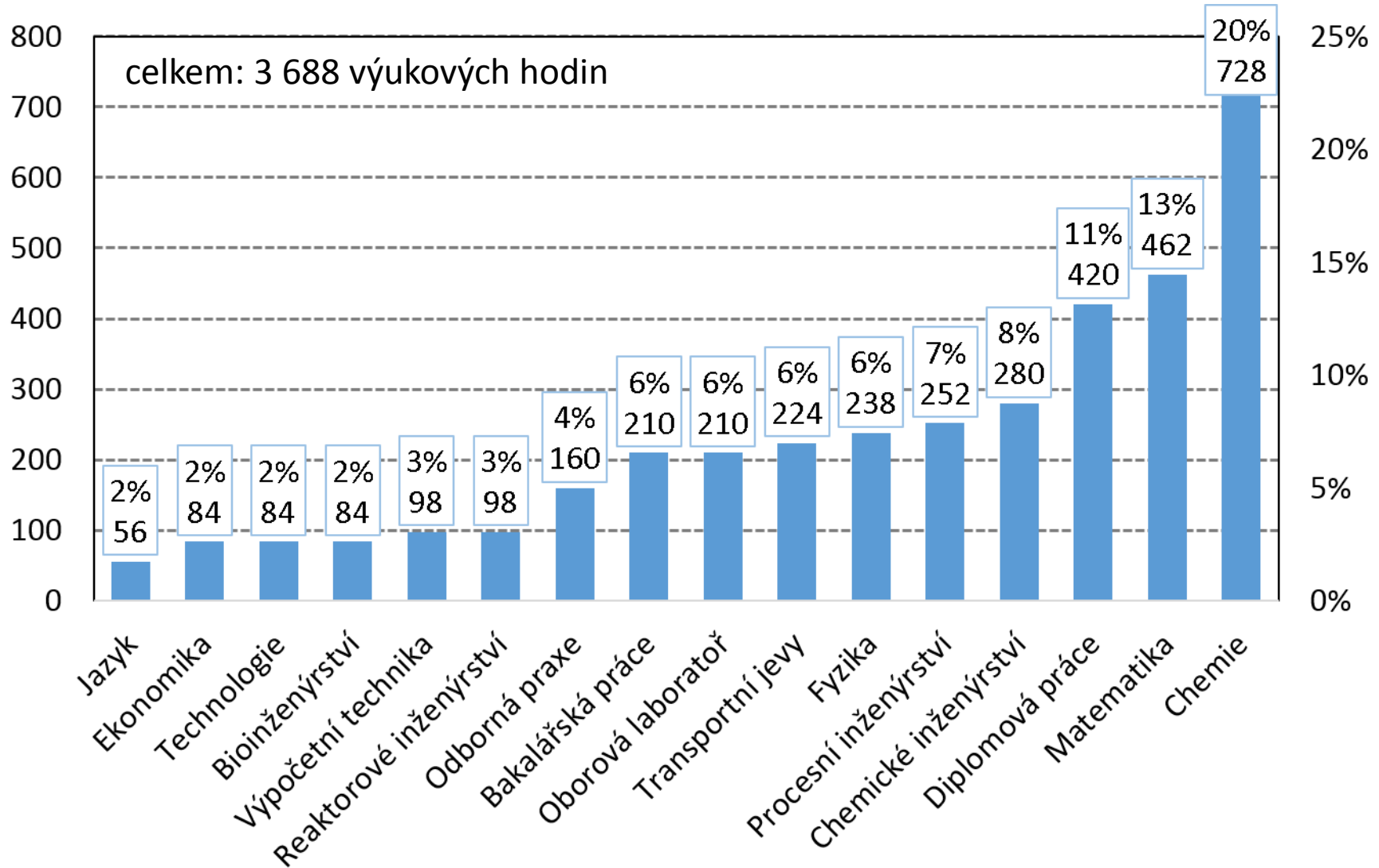
Studijní plán (VŠCHT Praha)

Chemické a procesní inženýrství, 2002 (nestrukturované studium, 5 let)

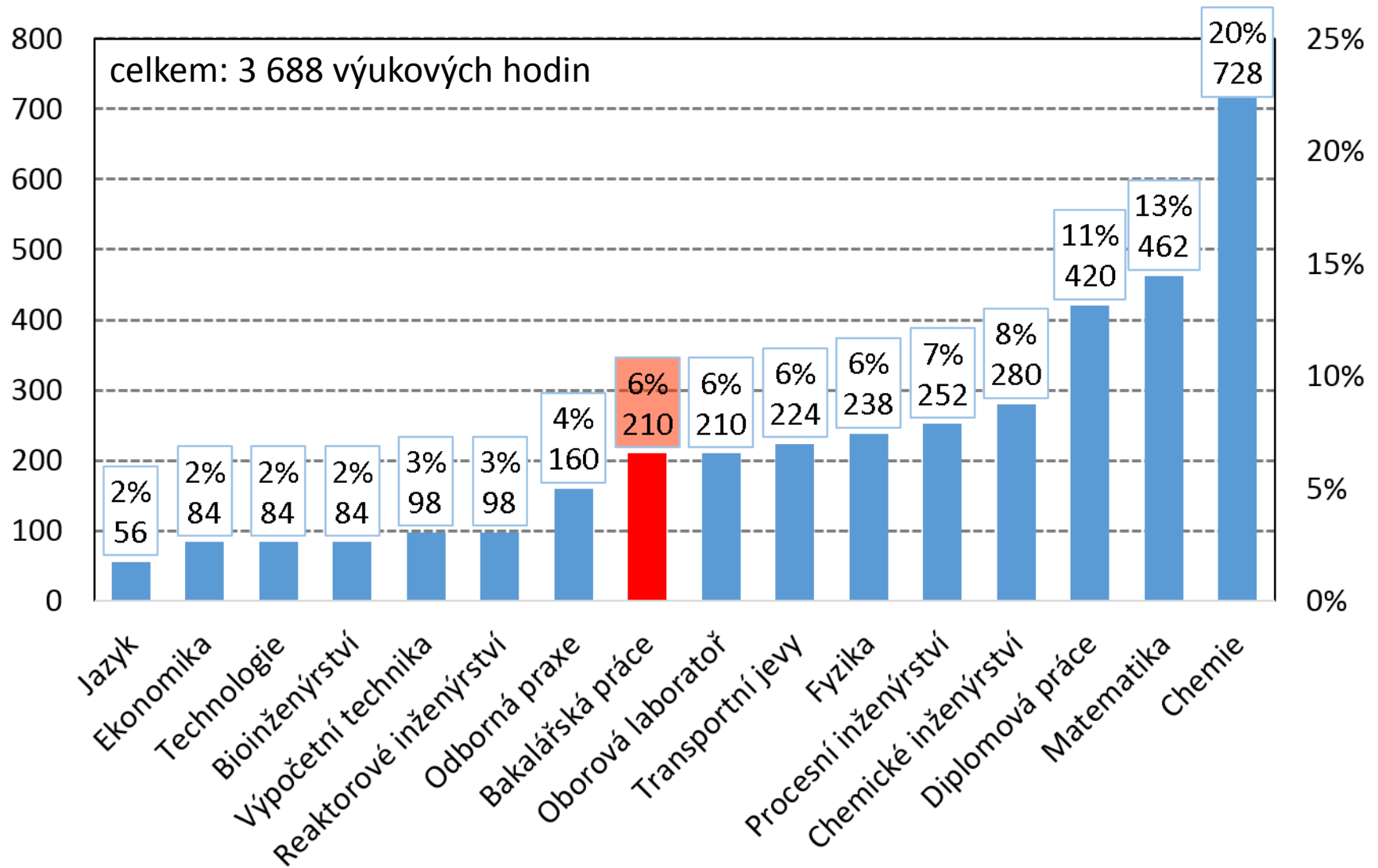
Studijní plán (VŠCHT Praha)

Procesní inženýrství a management + Chemické inženýrství a bioinženýrství, 2015

Studijní plán (VŠCHT Praha)

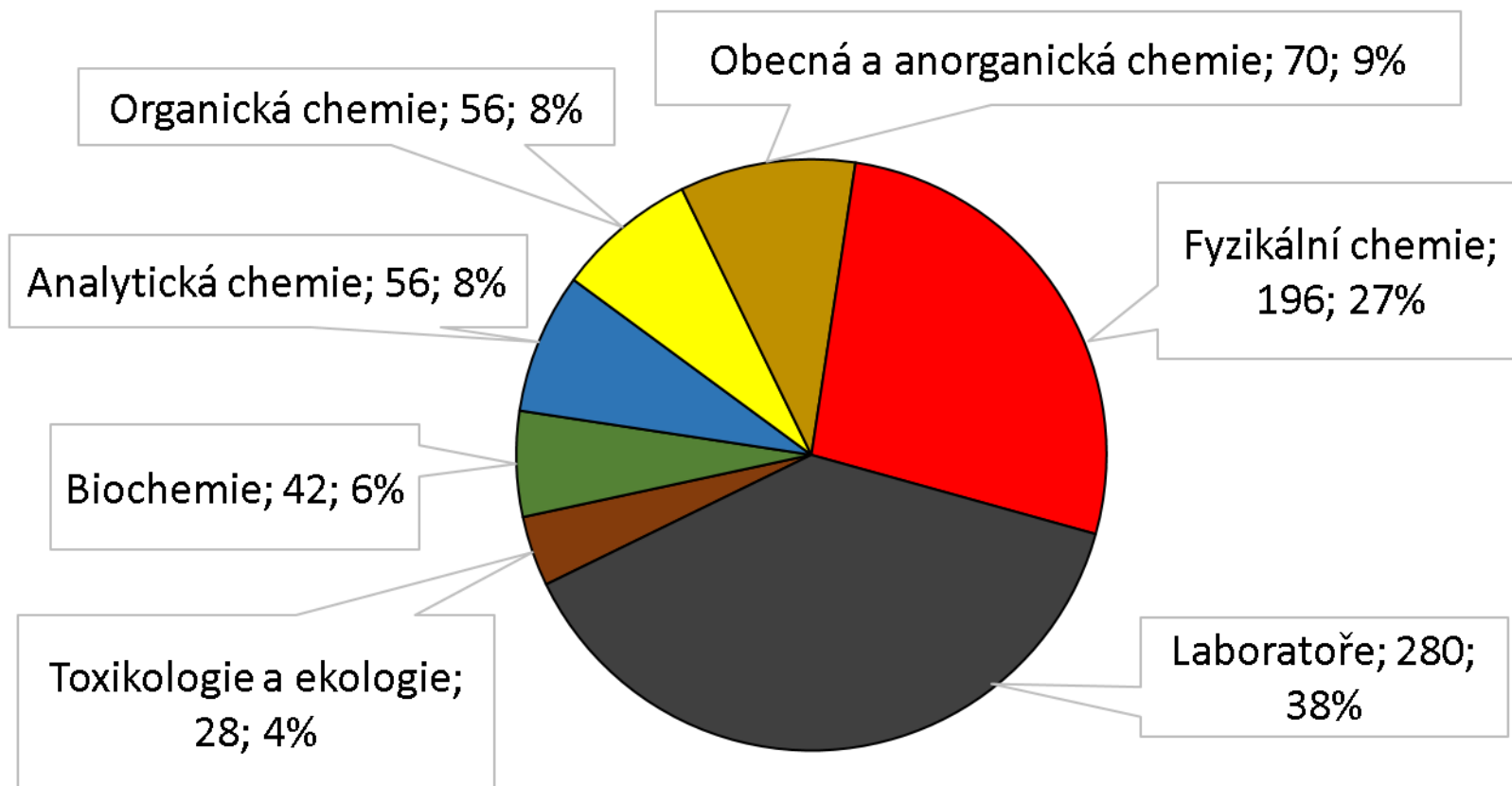
Procesní inženýrství a management + Chemické inženýrství a bioinženýrství, 2015

Studijní plán (VŠCHT Praha)

Procesní inženýrství a management + Chemické inženýrství a bioinženýrství, 2015

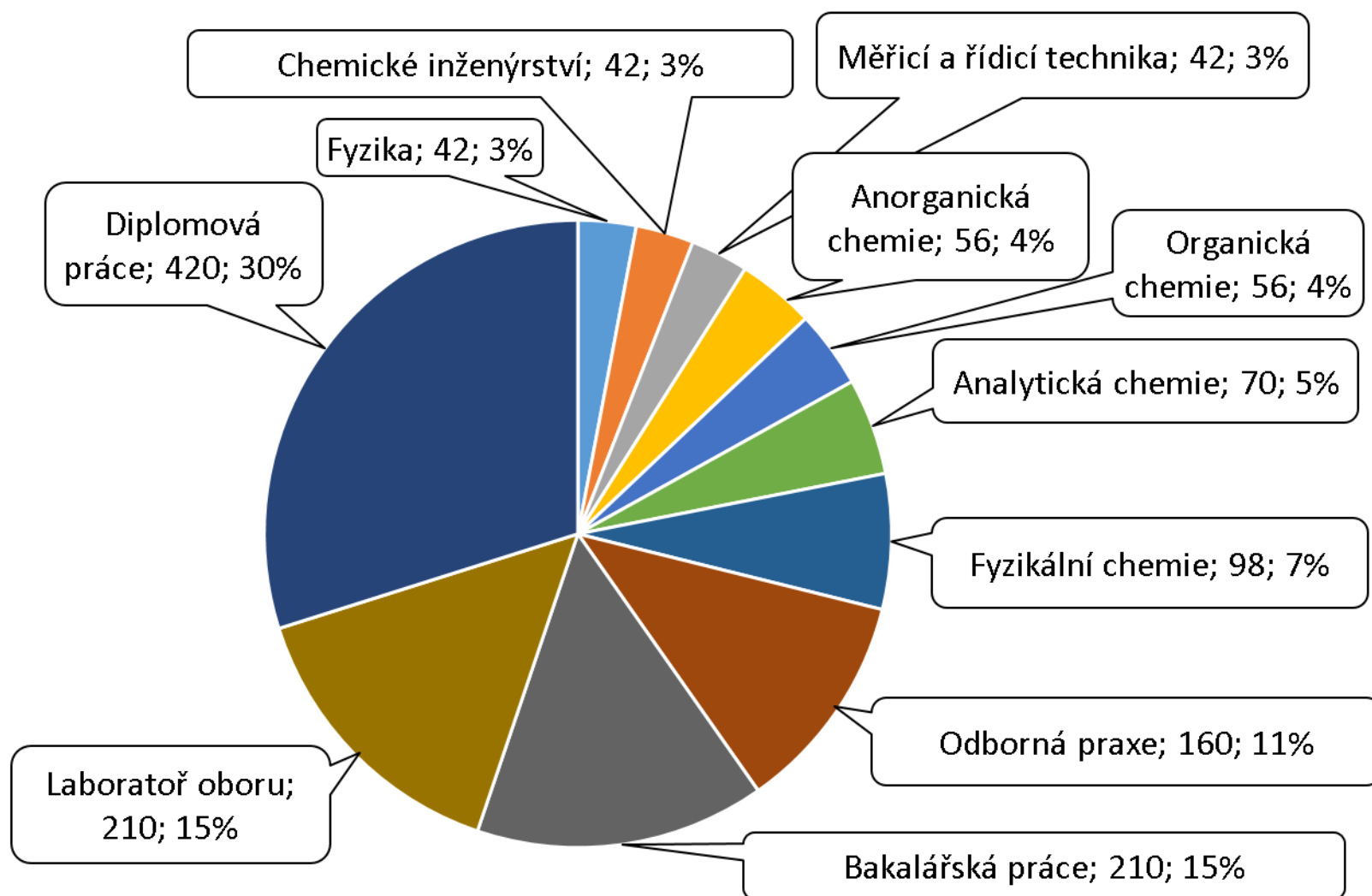
Chemicky zaměřené předměty (728 výukových hodin, 28 %)

Studijní plán (VŠCHT Praha)

Procesní inženýrství a management + Chemické inženýrství a bioinženýrství, 2015

Prakticky zaměřené předměty (1406 výukových hodin, 38 %)

Odborná (podniková) praxe

- 4 týdny (po čtvrtém roce studia)

Podpora podnikové praxe

= změna zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (zákonné opatření Senátu č. 344/2013 Sb., platné od 1.1.2014)

Odpočet od základu daně z příjmu na podporu odborného vzdělávání

„Odpočet na podporu výdajů vynaložených na žáka nebo studenta v rámci odborného vzdělávání činí součin 200, – Kč a počtu hodin praktického vyučování ve středních školách, odborné praxe ve vyšších odborných školách a vzdělávací činnosti v rámci části akreditovaného studijního programu vysokých škol, uskutečněných v konkrétním období na pracovišti zaměstnavatele – poplatníka.“

4 týdny praxe = 4 x 40 hodin >>> 160 x 200 = 32 tis. Kč

Studijní plán (University of Birmingham, UK)

8932 (UCAS Code H802) MEng Chemical Engineering with Industrial Study – Curriculum Summary

STAGE ONE				STAGE TWO				STAGE THREE							
Year 1 (8932 M.Eng Chemical Engineering w Industrial Study)				Year 2 (8932 M.Eng Chemical Engineering w Industrial Study)				Year 4 (8932 M.Eng Chemical Engineering w Industrial Study)							
Code	Title	L	C	Code	Title	L	C	Code	Title	L	C				
04 21831	Fluid Flow, Thermodynamic & Heat Transfer	C	20	04 22894	Liquid Mixing in Industrial Systems	I	10	04 22995	Processing for Formulation	H	10				
04 17113	Chemical Engineering Design & Professional Skills A	C	10	04 17122	Reactors & Catalysis	I	10	04 19559	Environmental Engineering and Life Cycle Analysis	H	10				
04 17114	Chemical Engineering Design & Professional Skills B	C	10	04 17123	Process Systems	I	10	04 17131	Process and Project Management	H	10				
04 21829	Properties and Application of Materials	C	10	04 17124	Principles of Process Control	I	10	04 22994	Multiphase Systems	H	20				
04 17043	Chemical & Biochemical Processes	C	10	04 17125	Mass Heat & Momentum Transport	I	20	04 22992	Chemical Engineering Thermodynamics	H	10				
04 21830	Modelling Concepts & Tools	C	20	04 17126	Process Integration & Unit Operations	I	20	04 17133	Design Project (Chem Eng)	M	40				
04 21839	Electrical, Electronic & Computer Systems	C	10	04 17127	Computing for Design	I	10		+ 20 credits Engineering Option or Module outside Main Discipline		20				
03 17299	Chemistry for Engineers	C	10	04 17128	Product Design Exercise	I	10								
	+ 20 credits Engineering Option or Module outside Main Discipline		20		+ 20 credits Engineering Option or Module outside Main Discipline		20	Year 5 (8932 M.Eng Chemical Engineering w Industrial Study)							
Year 3 (8932 M.Eng Chemical Engineering w Industrial Study)				Code				Title				L C			
				04 17136				Advanced Reaction Systems A				M		10	
				04 20545				Advanced Transport Processes				M		20	
				04 20546				Research Project				M		40	
				04 20544				Systems Modelling				M		10	
				+ 40 credits of the following											
				04 17137				Advanced Reaction System B				M		10	
				04 18527				Design and Development of Drug Delivery Systems				M		10	
				04 15494				Developing food structure through thermal processing				M		10	
				04 18526				From Bench to Market: the Development of Pharmaceutical Drug Products				M		10	
				04 19772				Frontiers in Interdisciplinary Bioscience				M		10	
				04 15346				Hygienic Food Processing				M		10	
				04 23542				LM Environmental Fluid Mechanics				M		20	
04 19771				Plant design and manufacturing principles for (bio)pharmaceutical production				M		10					
TOTAL			120	TOTAL			240				240				

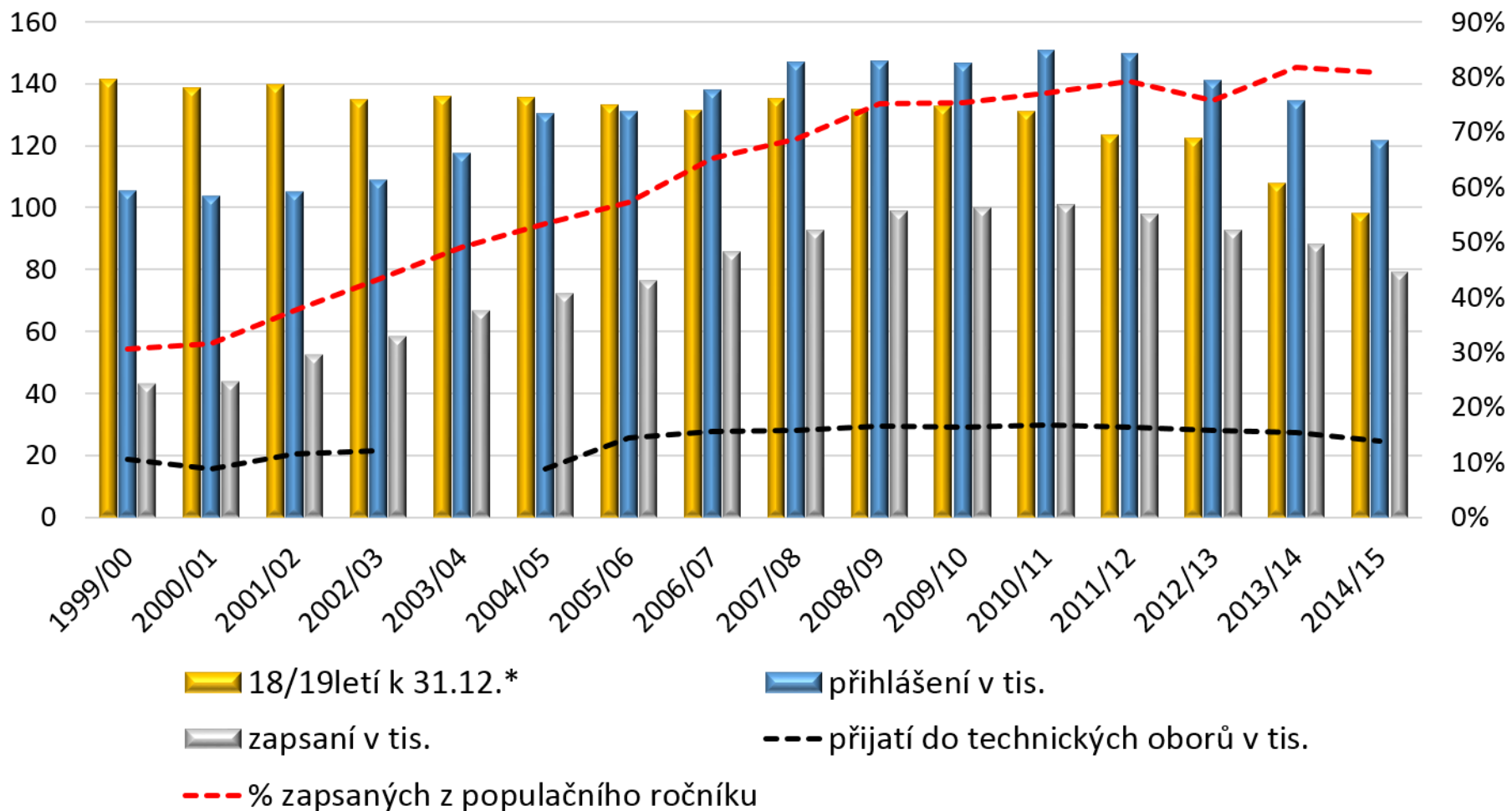
Studenti - uchazeči

Jak získat schopné studenty na obor?

1. Propagace chemického inženýrství
2. Informace o oboru
3. Udržení renomé
4. Zaměstnanost absolventů

Studenti - uchazeči

Počet přihlášených a zapsaných na VŠ (celkem)

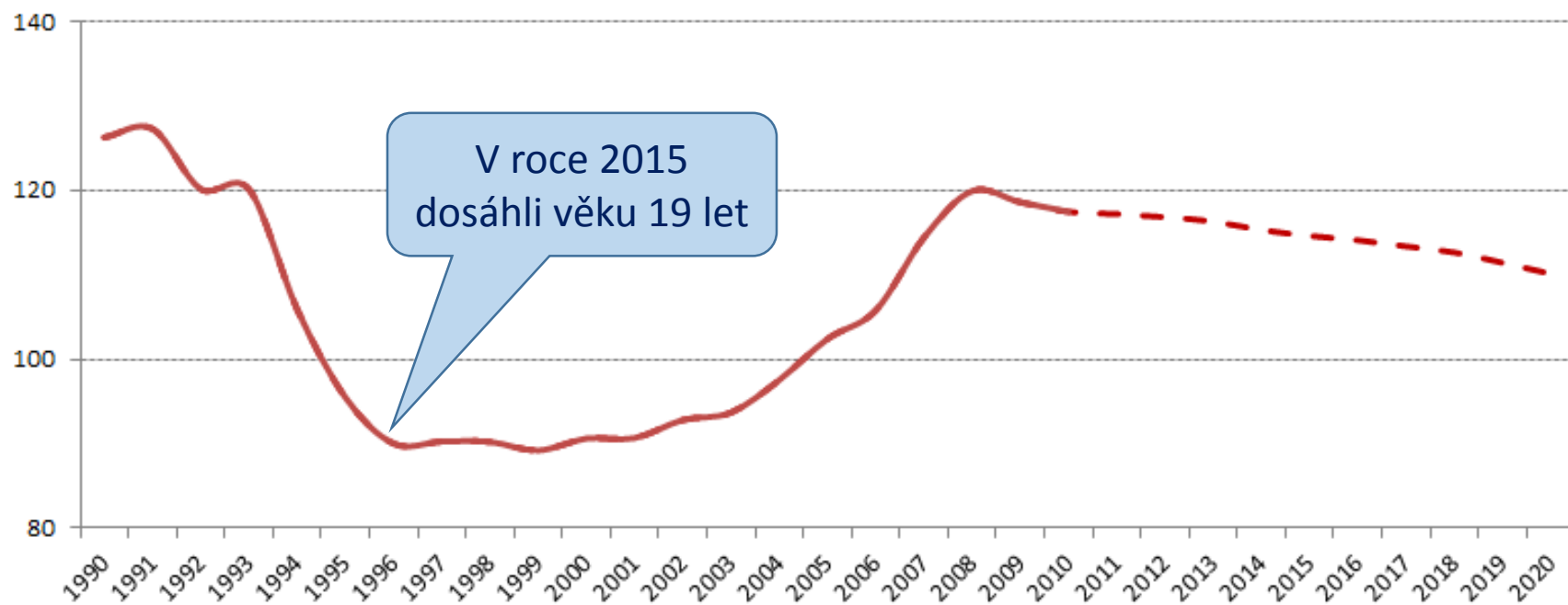

* Do roku 2002 populace 18letých, od roku 2002 populace 19letých.

Studenti - uchazeči

Demografický vývoj počtu živě narozených

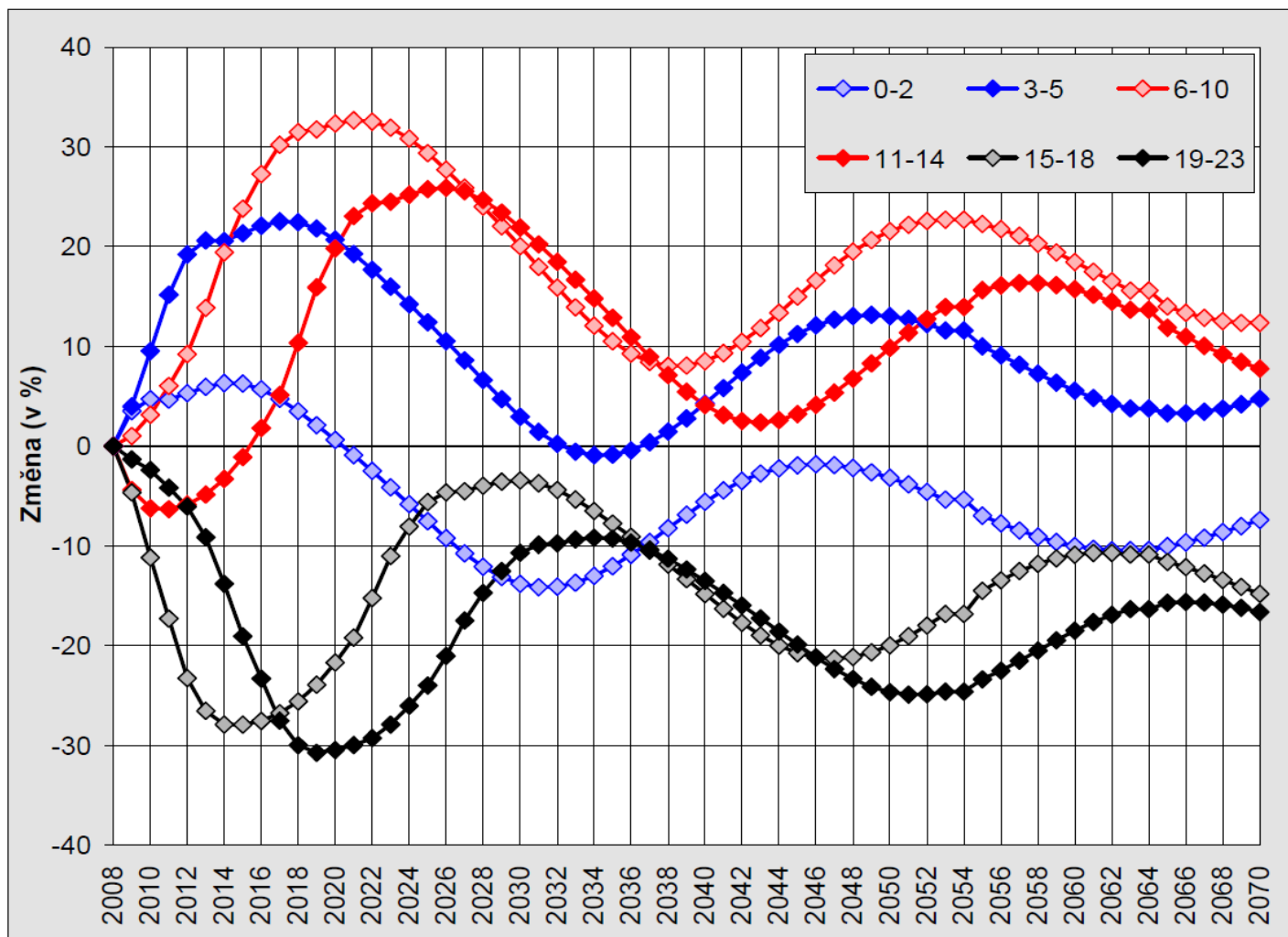
Česká republika, 1990-2020, v tisících osob

Zdroj: ČSÚ a SVP PedFUK

Studenti - uchazeči

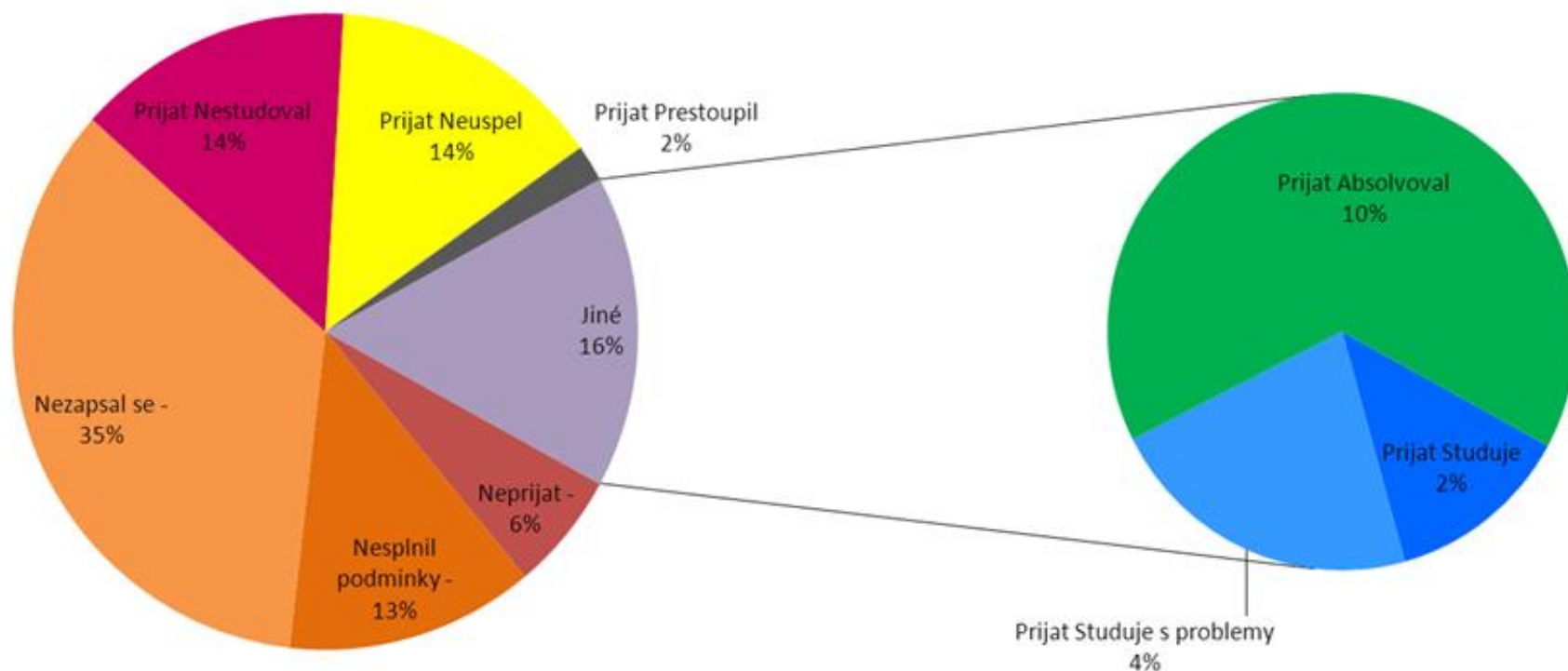
Očekávané změny počtu dětí a mládeže ve vybraných věkových skupinách

Studenti - uchazeči

Jak vybrat schopné studenty na obor?

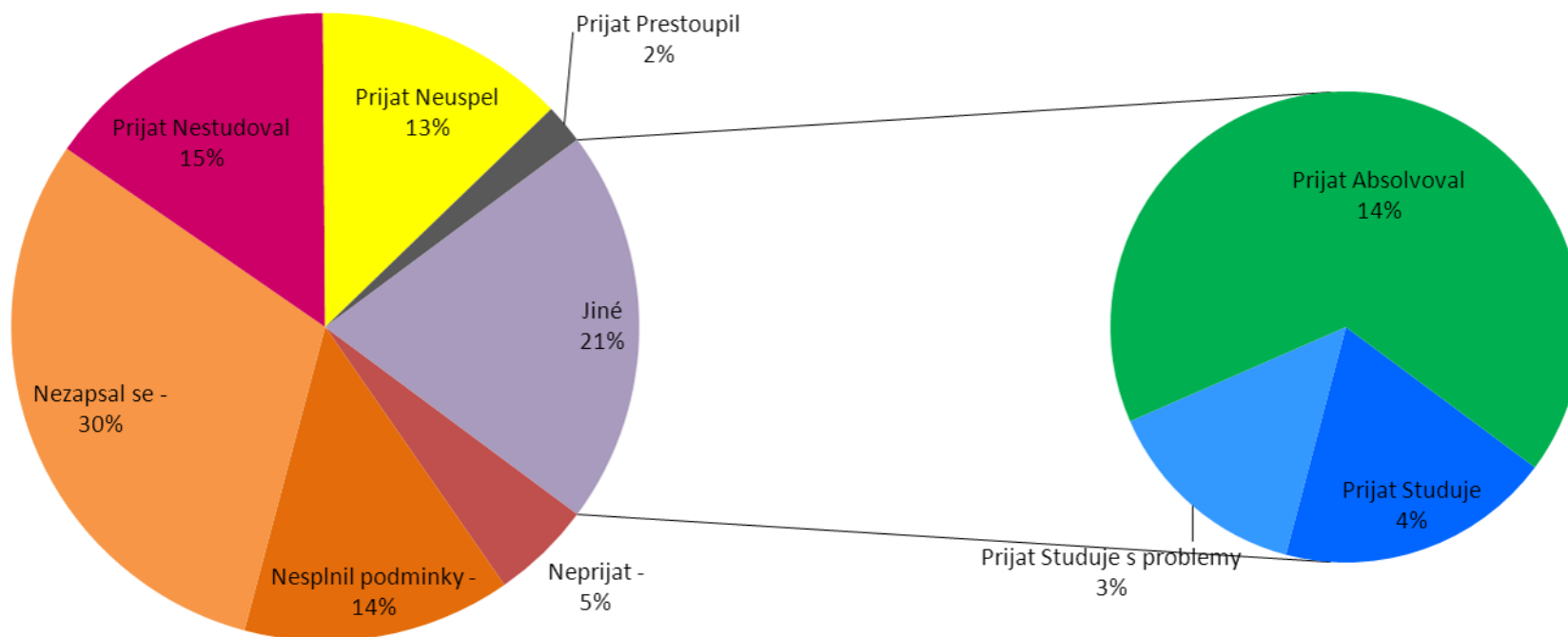
VŠCHT celkem – bakaláři (2004-2012)

Studenti - uchazeči

Jak vybrat schopné studenty na obor?

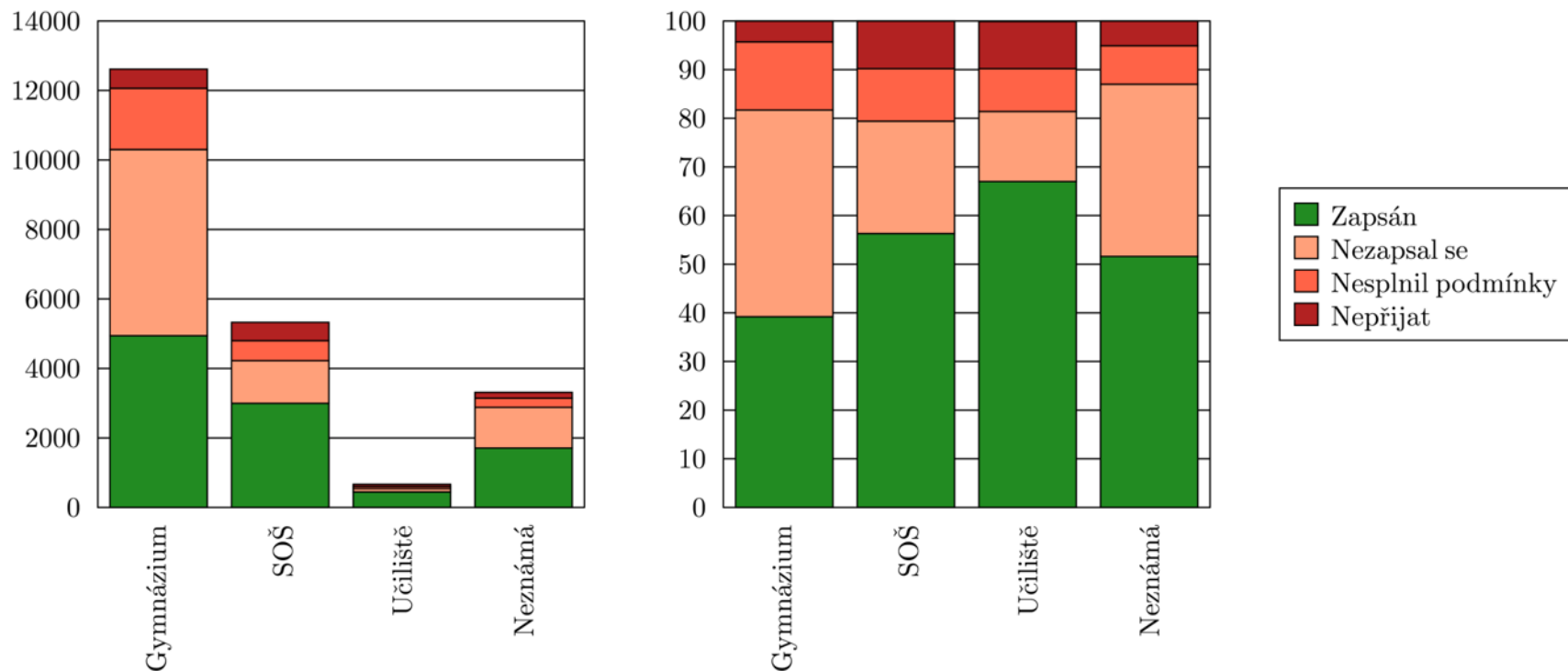
VŠCHT FCHI – bakaláři (2004-2012)

Studenti - uchazeči

Jak vybrat schopné studenty na obor?

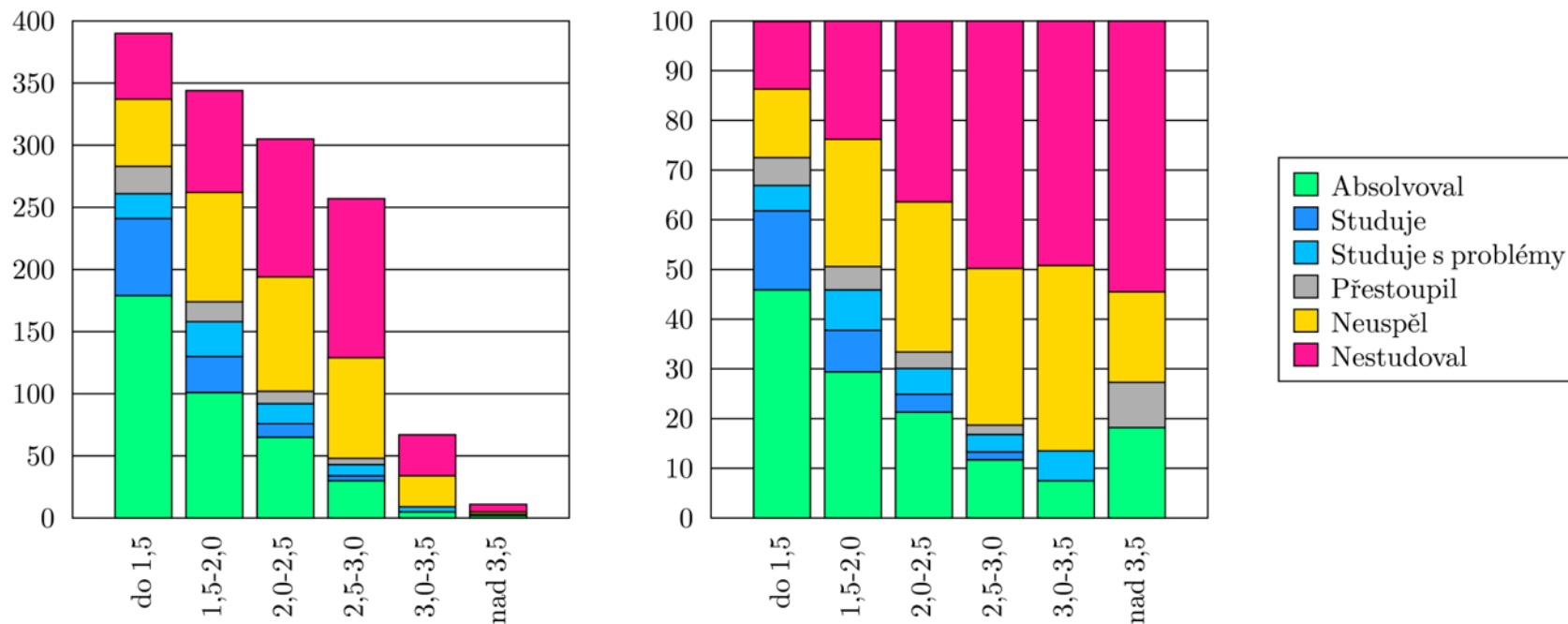
Výsledky studia pro studenty ČR a SR na VŠCHT podle typu střední školy

Studenti - uchazeči

Jak vybrat schopné studenty na obor?

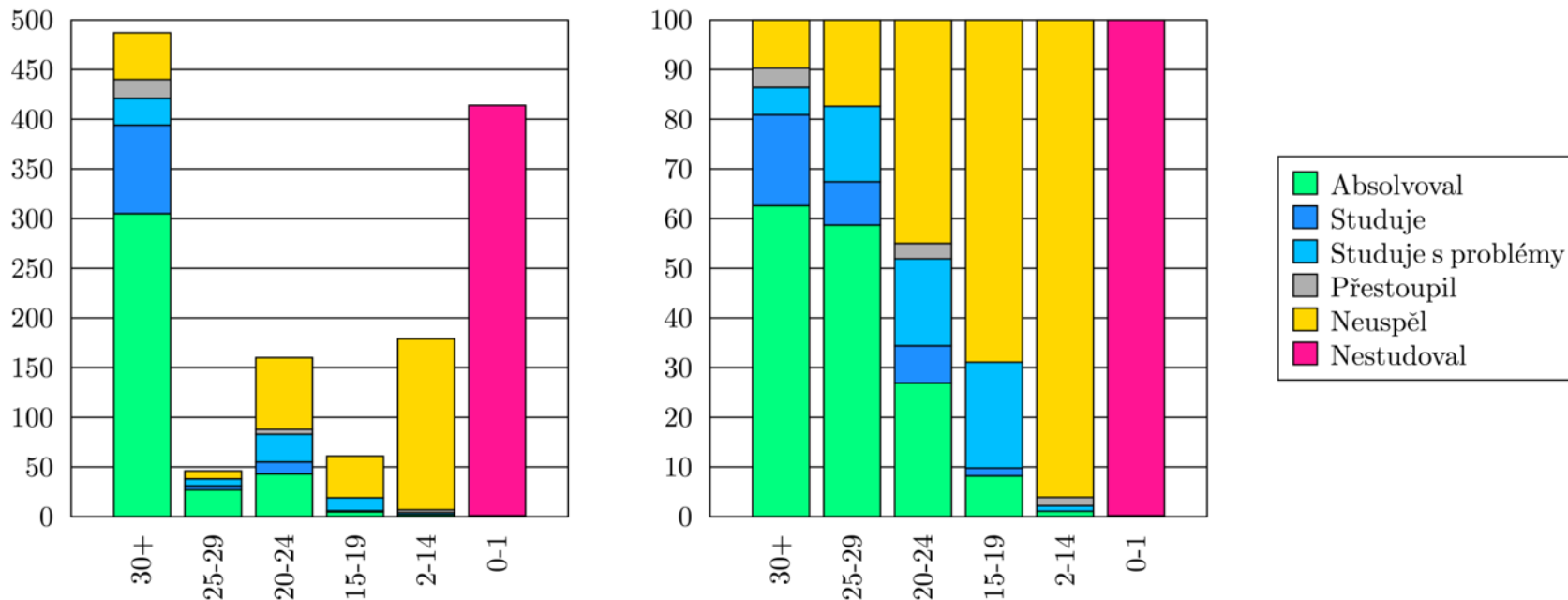
Výsledky studia pro studenty ČR a SR na FCHI podle SŠ prospěchu (matematika + chemie)

Studenti - uchazeči

Jak vybrat schopné studenty na obor?

Výsledky studia pro studenty ČR a SR na FCHI podle počtu kreditů za 1. semestr

Výukové metody

Jak nejlépe předat informace studentům?

- tradičně: tabule – křída
- počítačové prezentace
- praktická výuka (laboratoře, odborná praxe)
- projekty
- e-learning
- on-line prezentace

Důležitá je osobnost/schopnost učitele předat informaci.

Výukové metody

On-line výuka

Konec učitelek před tabulí?

České děti by se mohly začít učit on-line

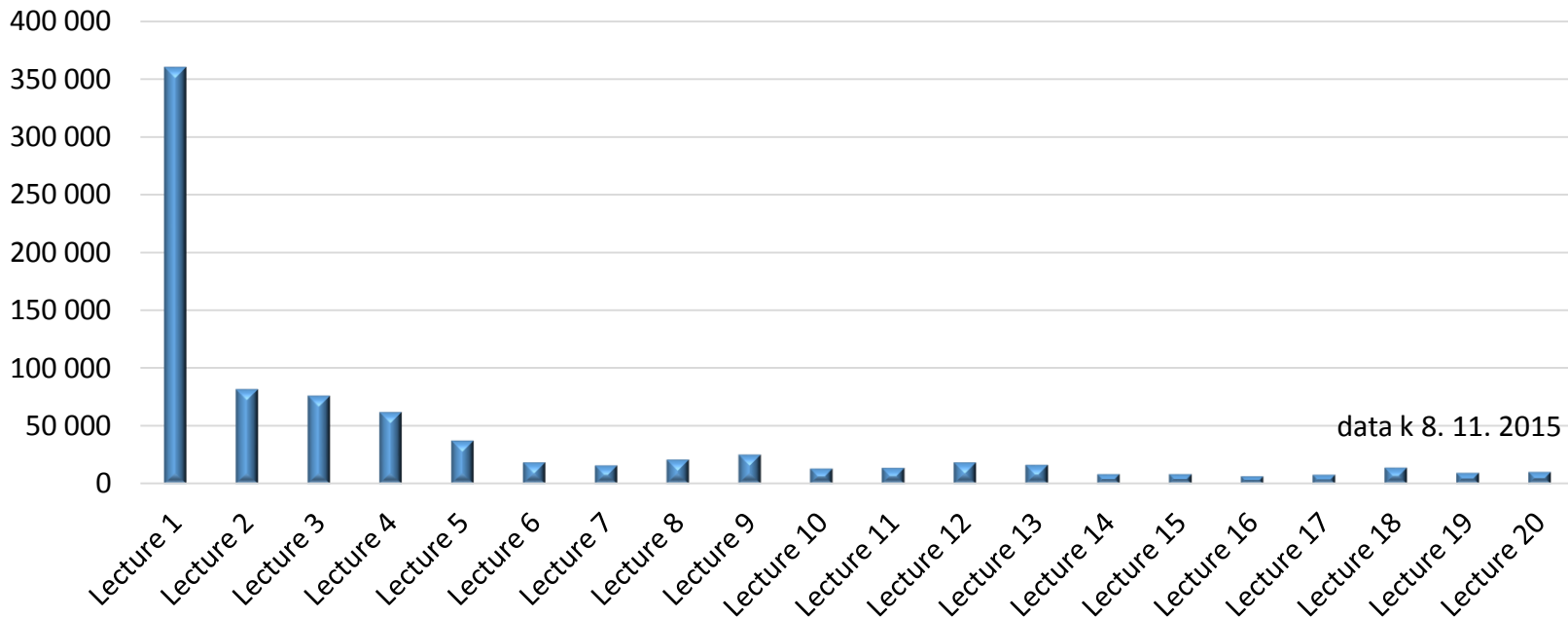
Žák sedí doma u počítače a učí se sledováním videí. Ve škole pak jen konzultuje nejasnosti. Forma výuky, která má velkou oblibu v USA, dorazila i do Česka. Studenti se tak mohou naučit sčítání, ale i řešení diferenciálních rovnic. Ministerstvu se projekt zamlouvá.

Hospodářské noviny, 26. 2. 2013

Výukové metody

On-line výuka

Počet sledování od r. 2008
Introduction to Chemical Engineering

Závěrem

nutné podmínky pro výchovu kvalitního absolventa chemického inženýrství

- dostatečné informace o oboru
- vybrat schopné uchazeče
- zajistit schopné učitele
- vytvořit vhodný studijní plán
- zabezpečit praktickou výchovu
- komunikovat s praxí
- komunikovat s dřívějšími absolventy
- udržet akreditaci oboru